

Puõccmõš da säursmâttmõš

VUÄ'NKÂNJI DA ČIÕLGGSÂNJI

Siiskõs

Jõs puâccjak	3
Taalkâsko'rvvõõz	6
Ko'rvvõõz privatt puõccihâaidast da pää'nnhâaidast	10
Ko'rvvõõz maa'tkin	12
Puõzzâlmpei'vvteä'gğ	14
Reâuggpââ'st'te'mesvuõttjeältök	17
Tuâjitiõrvâsvuõttuâll	18
Jõs päärnaž puâccai	20
Tuärjjõs säursmâ'ttma	22
Lää'mestuärjjõõz	26
Ooccâm da mä'hssem	28
Näai't Kela kääzkkâstt	31

Jõs puâccjak

Jõs puâccjak le'be jõs tu'st tuõđât vââ'jj,
vuâitak vuâzžad Kelast teägglaz tuärjjõõz.
Jõs puõzzâlm le'be vââ'kk vaaikat tuu pâstlvažvuõ'tte
pi'rğğeed aargâst le'be reâuggad,
vuâitak vuâzžad Kelast säursmâttmõõž.

Tân brosyyrâst mušttlet, mä'htt Kela ko'rvvad koolaid,
kook šâ'dde puõzzâlm diõtt,
da mä'htt Kela vie'kkat tuu tie'gğ pe'lest puõzzâlm ääi'j.
Brosyyrâst mušttlet še Kela jä'rjstem säursmâ'ttem pirr.

Lââ'ssen brosyyrâst mušttlet
tuâjitiõrvâsvuõttuâll da lää'mestuärjjõõzzi pirr.

Brosyyr looppâst lie teâđ tõ'st,
mä'htt tuärjjõõzzid oo3žât.

Brosyyr mušttal ee'jj 2021 vue'jjest.

Lââ'ssteâđ nee'ttest da te'lfoonâst

Kela tuärjjõõzzi pirr mušttlet
nuõrttsää'mkiõ'lle adrõõzzâst
www.kela.fi/nuorttsaamkiolle

Puõccâmääi'j tuärjjõõzzi da säursmâ'ttem pirr
mušttlet tää'rkben Kela lää'ddkiõllsaž seeidain
www.kela.fi/sairastaminen
www.kela.fi/kuntoutus

Jõs tu'st lie kõõčcmõõžž,
vuâitak soi'ttjed kääzkkâ'sttemnâamra
020 692 204

Måkam koolaid Kela ko'rvvad?

Kela ko'rvvad jeä'rbi mie'ldd vue'zz täin koolain:

- rese'ptt-talkkâz, kook ko'lle ko'rvvuum talkksid
- privatt dâhttar pää'lķ
- privatt pää'nndâhttar pää'lķ
- mää'tķ puõccihâiddma, tu'tķkummsa le'be säursmâ'ttma.

Lââ'ssen Kela ko'rvvad tiânâsmõõntõõzz,
kåå'tt šâdd jijjâs puõzlmest
le'be puõcci pärna hâiddmõõžžâst.

Kela ij ko'rvved hâaid õõlmâs tiõrvâsvuõttuâlast
le'be hâaid tiõrvâsvuõttkõõskõõzzâst da puõccipõõrtâst.

Jõs leäk tuâjast,
vuäitak jie'lled še tuâjju'vddi järjstem
tuâjjiõrvâsvuõttuâlast.
Lââ'ssen ååsktemõõttõõzz kaaupše privatt
puõzzålmååsktõõzzid puâccjem väaras.

Kela-kortt

Jõs tu'st lij Kela-kortt,
vuâžžak tõin vuõ'i'ğğest ko'rvvõõzz hâiddkoolain
määngain privatt dâhttarsâjldõõggin.
Nääi't jîõk taarbâž ooccâd ko'rvvõõzz jeä'rben.

Kela oudd Kela-koort pukid,
kook ko'lle Lää'ddjânnam sosiaalstaan sizz.

Kortt lij mäaustem, da tõn pää'st'tet päikksad.

Vuäitak ti'll'jed Kela-koort kääzzkâ'stemnââmrest
020 692 204.

Eurooplaž puõccihâiddamkortt

Jõs jååðak jee'res Euroopp jânmin,
tu'st lij pue'rr lee'd mie'ldd eurooplaž puõccihâiddamkortt.

Vuäitak ti'll'jed tõn nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Vuäitak še soi'ttjed kääzzkâ'stemnââmra
020 692 204.

Kortt lij mäaustem, da tõn pää'st'tet päikksad.

Jõs puâccjak kroota,
čuä'jet koort da persoontuõðstõõzz
ålggjânmin hâiddpääi'kest.
Kortt ââ'nat EU-jânmin, Etv-jânmin da Svei'ccjânminist.

Õu'ddel mää'tķ kannat se'lvted,
mä'htt koon jânminist ålgg tåimmad, jõs puâccai.

Lââ'ssteâð nee'ttest:

www.kela.fi/sairaanulkomailla

Jõs tu'st ij leäku eurooplaž puõccihâiddamkortt mie'ldd,
vuäitak ooccâd ko'rvvõõzzid mââikiõ'tte Kelast.

Lââ'ssen ååsktemõõttõõzz kaaupše mä'tķkååsktõõzzid,
kook ko'rvvee hâiddkoolaid.

Taalkâsko'rvvõõzz

Kela vuäitt mä'hssed ko'rvvõõzz rese'ptt-talkksin, koid dâhttar le'be puõccihoi'ddjeei lij mie'rrääm puõzlmad hâiddma.

Ko'rvvõõzz määu'set tön mângja, ko alggjioččvasttõs lij teâuddjam. Alggjioččvasttõs lij 50 eu'rred ee'jjest.

Kela ij ko'rvved pukid talkksid.

Nee'ttest lie teâđ talkksi pirr, koid ko'rvveet:

www.kela.fi/laakehaku

Apteekkin da Kelast lij teätt tõi'st, mâ'mmet leäk mähssam alggjioččvasttõõzz. Ko alggjioččvasttõs lij teâuddjam, apteekk kie'ppad talkkâz hââ'ddest Kela ko'rvveem vue'zz vuõ'i'ğgest. Loppvue'zz hââ'ddest mäüsak jiõčč.

Ko'rvvõshâ'dd da talkkâz vaajtummuš hää'lb'ba

Vuässa talkksin lij meä'rtum ko'rvvõshâ'dd. Talkkâz kaaupšemhâ'dd vuäitt lee'd šoorab ko ko'rvvõshâ'dd. Vuäžžak ko'rvvõõzz kuuitâg jäänmõsân ko'rvvõshâ'dd mie'ldd.

Apteekk vuäitt vaajted talkkâz va'stteei a hää'lbab talkksa, jõs haa'lääk.

Apteekk ij vuäžž kuuitâg vaajted talkkâz, jõs talkkâz mie'rreei keâldd vaajtummuš.

Jõs talkksest ij leäkku ko'rvvõshâ'dd, vuäžžak ko'rvvõõzz kaaupšemhâ'dd mie'ldd.

Ouddmiârkk ko'rvvõshâ'ddest da talkkâz vaajtummušest hää'lb'ba

Dâhttar mie'rreem taalkâs mähss 30 eu'rred.

Talkkâz ko'rvvõshâ'dd lij 10 eu'rred.

Vuäžžak ko'rvvõõzz 40 % ko'rvvõshâ'ddest le'be 10 eeu'rest.

Ko'rvvõs lij nääi't 4 eeu'r.

Mäüsak jiõčč loopp le'be 26 eu'rred.

Apteekkast lij kuuitâg ta'rjjeed seämmanallšem pe'ce hää'lbab taalkâs.

Tõt mähss tã'lk 10 eu'rred.

Jõs vaajtak talkksad tõiõzz, vuäžžak 4 eeu'r ko'rvvõõzz da mäüsak jiõčč talkksest tã'lk 6 eeu'r.

Spesiaalko'rvvõs

Måtmin talkksin vuäitak vuäžžad spesiaalko'rvvõõzz, kãã'tt lij šoorab ko takai ko'rvvõs.

Tõn vuäžž tiõttum vai'ğges da ku'kesäiggsaž puõzlmä hâiddma mie'rroom talkksin.

Oo33 vuõiggâdvuõđ spesiaalko'rvvõ'sse Kelast. Taarbšak tön väaras dâhttar kee'rjtem B-ciãlkãlm.

Taalkâsko'rvvõõzz vuäitt vuäžžad še mätmin porrmõšvalmštõõzzin.

Ko'rvvõõzz porrmõšvalmštõõzzin vuäžž ouddmiârkkân mie'lkkallergia le'be njammjemstamdõõzz puõcci ooumaž.

Oo33 vuõiggâdvuõđ spesiaalko'rvvõ'sse Kelast. Taarbšak tön väaras dâhttar kee'rjtem B-ciãlkãlm.

Jõnn taalkâskool

Jõs jooudak vuä'stted jîannai talkksid,
vuäitak vuäžžad lââ'ssko'rvvõõzz taalkâskoolain.

Vuäžžak lââ'ssko'rvvõõzz,
jõs määusak talkksin ee'jj ääi'j pâ'jjel 580 eu'rred.
Loppee'jj määusak juõ'kk talkksest tâ'lk 2,50 eeu'r,
hâ't taalkâs le'čči kaallšab.

Vuäitak ķiõččad tu'nne ee'jj ääi'j nârrjam taalkâskoolaid
nee'ttest addrõõzzâst

www.kela.fi/asiointi

Talkkâz vuästtmõš ålggjânmin

Jõs ääigak vuä'stted talkkâz nuu'bb EU-jânmmest, Etv-
jânmmest le'be Svei'ccjânmmest,
vuäitak raukkâd Lää'ddjânmmest dâhttrest jeä'rben
taalkâsmeärrõõzz,
koin vuäitt vuä'stted talkkâz ålggjânmin.

Vuäitak ooccâd ko'rvvõõzz ålggjânmin vuästtum talkksest
mââikiõ'tte Kelast.

Ko'rvvõõzz vuäžžmõõžž oudldõssân lij,
što taalkâs lij primmum ko'rvvuum talkksen Lää'ddjânmmest.

Ko'rvvõõzz privatt puõccihåaidast da pää'nnhåaidast

Kela mähss ko'rvvõõzz, ko jeälak puõzzâlm diött privatt dâhttrest. Kela mähss ko'rvvõõzz še privatt dâhttar mie'rreem tu'tkkummšin da håaidain. Näkam lie ouddmiârkân fysioterapia da laboratoriotu'tkkummuž.

Kela ij mäu's ko'rvvõõzz, jös oožžak privatt dâhttrest dâhttartoõđstõõzz ouddmiârkân vuejjamkoort, jeältõõgg le'be mättstroittla põrggâm väaras.

Kela mähss ko'rvvõõzz še njää'lm da paa'ni håaidast privatt pää'nnđâhttrest.

Vuäitak vuäžžad ko'rvvõõzz privatt pää'nnđâhttar tuejjeem njää'lm da paa'ni tu'tkkummšest juõ'kk nuu'bb ka'Indaree'jj. Jös tuu pää'nnđâhttar siâzztâäll tä'rkstummuž õ'htešt ee'jjest, vuäitak vuäžžad ko'rvvõõzz õ'htešt ka'Indaree'jjest.

Kela mähss ko'rvvõõzz še röntgen- da laboratoriotu'tkkummšin, koid privatt pää'nnđâhttar mie'rrad.

Kela mähss ko'rvvõõzz njä'lmhygieniist u'vddem håaidast, jös tõt vuäđđâavv privatt pää'nnđâhttar meärrõ'sse.

Kela ij takainalla ko'rvved pää'nnprotee'sid õhtneei koolaid. Kela ij ko'rvved koontârkoolaid.

Kela ra'vvai dâhttarpaa'lkid, tu'tkkummšid da håaidaid ko'rvvõõzzid le'be taksaid. Vuäžžak Kela ko'rvvõõzz jäänmõsân taksa mie'ldd, hã't mäausčik dâhttrest jeällmõõžžâst jäänab. Vuäitak tä'rksted taksaid nee'ttest addrõõžžâst

www.kela.fi/taksat

Vuäžžak ko'rvvõõzz täujja ju'n vuâsttavä'lddimest, ko čuä'jtak Kela-koortad. Vuäitak ooccâd ko'rvvõõzz Kelast še mâiikiõ'tte.

Jös mõõnak hoiddu nuu'bb EU-jânnmest, Etv-jânnmest le'be Svei'ccjânnmest, vuäžžak håaidast seämma ko'rvvõõzz, koon vuäžžčik Lää'ddjânnmest.

Lââ'ssteätt tiõrvâsvuõttkääzzkõõzzi ââ'nnem pirr ålggjânnmin:

www.kela.fi/yhteyspiste

Mõõn dâhttrest jeällmõõžžâst ko'rvveet?

Mäšš jie'li privatt spesiaaldâhttrest da maau'si 20 minuutt vuâsttavälddmõõžžâst 80 eu'rrad. Kela ko'rvvõs lij 13,50 eu'rrad.

Kela ko'rvvad 13,50 eu'rrad, da Mäšš mähss jiõčč loopp le'be 66,50 eu'rrad (80 eu'rrad – 13,50 eu'rrad = 66,50 eu'rrad).

Ko'rvvõõzz maa'tkin

Kela ko'rvvad õõlmâs le'be privatt tiõrvâsvuõtthuõllu jottum mää'tk mä'tkk-koolaid, jõs mõõnak hoiddu puõzzâlm, vue'rdtempââ'j le'be šõddeem diõtt.

Säursmâ'ttem diõtt jottum maa'tkid Kela ko'rvvad, jõs säursmâ'ttem vuâđđan lij Kela le'be õõlmâs tiõrvâsvuõtthuâl u'vddem säursmâ'ttemtu'mmstõk. Maa'tkid ko'rvveet takainalla ââldmõs hâiddpäikka da hää'lbmõs jââ'ttemnääl mie'ldd.

Jõs sa'tti le'be piârnek âlgg lee'd mie'ldd, vuaitak ooccâd ko'rvvõõzz še sij mä'tkk-koolain.

Kela ij ko'rvved jeä'rab talkksi vižžâm-mää'tk apteekka.

Ko'rvvõs instummšest

Jõs jooudak ouddmiârkkân hue'nes jââ'ttemõhttvuõdi diõtt insted hâidd- le'be säursmâ'ttempäi'kk-kââ'ddest, vuaitak vuäžžad instemtie'ğğ. Tõt lij jäänmõsân 20,18 eu'rred suutkâst.

Maa'tki jiõččvasttõs

Jiõččvasttõs lij 25 eu'rred mää'tkest õõutârra. Jõs tuu mä'tkk mähss pâ'jjel 25 eu'rred, Kela ko'rvvad tu'nne suum, kââ'tt mâânn pâ'jjel 25 eeu'r.

Oo33 ko'rvvõõzz kuuitâg še vuâlla 25 eu'rred mähssam maa'tkin. Kela la'skkad tõid mie'ldd ee'kkjiõččvasttõ'sse. Ee'kkjiõččvasttõõzzin juu'rdet, što jõs mäausak ka'ldaree'jj ääi'j mä'tkk-koolaid jiõčč õhttsi'žže 300 eu'rred, Kela ko'rvvad loppee'jj ääi'j puk mä'tkk-koolaid.

Takssmäät'k

Jõs tiõrvâsvuõttad le'be vää'nes jââ'ttemõhttvuõd õõlgte taaks âânnmõõžž, vuaitak vuäžžad maa'tkin ko'rvvõõzz. Jõs âânak taaks tiõrvâsvuõđad diõtt, tu'st fe'rttai lee'd hâiddstroittel u'vddem tuõđštõs, koon nõmm lij Tuõđštõs mä'tkk-ko'rvvõõzz vääras (Todistus matkakorvausta varten SV 67).

Ti'lle taaks jiijjad mäddkââ'dd ti'll'jemnââmrest. Nääi't vuäžžak mä'tkk-ko'rvvõõzz tâ'lles taaksâst. Jõs ti'll'jak taaks jee'resârnn, Kela ij ko'rvved tuu mää'tk.

Taaksi ti'll'jemnââmar lie nee'ttest addrõõzzâst
www.kela.fi/nain-tilaat-taksin

Sää'mkiõllsai põõšši taaks âânnmõš

Kela tu'mmstõõgg mie'ldd sää'mvuu'dest jälsteei sä'mmlaid miõđât põõšši taaks âânnmõõžž Kela ko'rvveem takssmaa'tkid. Põõšši taaks ââ'nnem vuâđđan lij sää'm kiõll-lää'kk, ij-ga sää'mkiõllsaž ä'sšnek taarbâž tõn diõtt jeä'rab ooccâd vuõiggâdvuõđ põõšši ta'ksse Kelast. Sää'mkiõllsaž ä'sšnek vuaitt ti'll'jed Kela-säättaid vuõi'ğğest sää'mkiõllsaž jââ'dtee'jest.

Vuaitak kiõččâd tu'nne ee'jj ääi'j nârrjam mä'tkk-koolaid nee'ttest addrõõzzâst
www.kela.fi/asiointi

Puõzzâlmpei'vvtie'gğ

Kela mähss puõzzâlm ääi'jest puõzzâlmpei'vvtie'gğ.
Vuäitak vuäžžad puõzzâlmpei'vvtie'gğ,
jös leäk 16–67-ekksaž jiök-ga puõzlmad diött pââ'st tuõjju.

Puõzzâlmpei'vvtie'gğ mäü'set takainalla tön mânia,
ko leäk leämmaž puõccjen 10 pei'vved.
Jös leäk pöörğasneķ,
vuäitak vuäžžad puõzzâlmpei'vvtie'gğ ju'n ääi'jben.

Jös vuäžžak puõzzâlmpeämad ääi'jest pää'lķ,
Kela mähss puõzzâlmpei'vvtie'gğ tuu tuāju'vddja.

Mâ'mmet vuäžžak puõzzâlmpei'vvtie'gğ?

Puõzzâlmpei'vvtie'gğ meär la'skķeet ee'kķpuätti vuâdald.
Ee'kķpuättjin juu'rdet tuu puättjid 12 määnpââ'j ääi'j.

Jös dâhttar tuätt,
što leäk reäuggpââ'st'tem ouddmiârkkân
vue'ssmannust 2021 ää'ljee'l,
Kela la'skķad puõzzâlmpei'vvtie'gğ meär tõi puätti mie'ldd,
koid leäk vuäžžam 1.4.2020–31.3.2021.

Puõzzâlmpei'vvtie'gğ lij pâi uu'ccab ko ee'kķpuätti.
Takainalla töt lij nu'tt 70 prose'ntted ee'kķpuättjin.

Pei'vvtie'gğ mäü'set takainalla 6 peei'vest neä'ttel õõl.
Jös vuäžžak puõzzâlmpei'vvtie'gğ ääi'jest pää'lķ,
Kela mähss puõzzâlmpei'vvtie'gğ tuu tuāju'vddja.

Reäugtem le'be mätt'töötti, kää'tt vuäžž mätt-tie'gğ,
vuäitt še vuäžžad puõzzâlmpei'vvtie'gğ.

Oo33 puõzzâlmpei'vvtie'gğ 2 määnpââ'j se'st
reäuggpââ'st'te'mesvuõđ ä'lğğmest.

Mõõn kuu'kķ puõzzâlmpei'vvtie'gğ mäü'set?

Puõzzâlmpei'vvtie'gğ mäü'set jäänmõsân nu'tt ee'jj ääi'j.
Kela čiõlgat puõzzâlmpei'vvtie'gğpââ'j ääi'j,
le'čči-a säursmâ'ttmest veä'kķ puõzlmad hääidast.

Jös leäk tuāju'laž, Kela räukk tuu tääimted
tuāju'tiõrvâsvuõttidâhttrad ciâlkâlm reäuggpâstlvažvuõđstad
da vuäittmõõžžin juä'tkķed tuāju'stad.
Kela taarbaš ciâlkâlm mââimõõžžâst te'l,
ko leäk vuäžžam puõzzâlmpei'vvtie'gğ 90 arggpei'vved.

Lââ'sspeei'v puõzzâlmpei'vvtie'gğpâjja

Mâtmešt Kela vuäitt miõttâd puõzzâlmpei'vvtie'gğpâjja
lââ'sspeei'vid.

Takainalla puõzzâlmpei'vvtie'gğ vuäitt vuäžžad
jäänmõsân nu'tt ee'jj ääi'j.
Jös leäk mäccam tuõjju tön mânia,
leäša puõzlmad câgg õinn reäuggmõõžž,
Kela vuäitt mä'hssed puõzzâlmpei'vvtie'gğ
võl 50 pei'vved lââ'zz.

Lââ'sspeei'vi vuäžžmõš oudald kuuitâg,
što leäk leämmaž tuāju'st keäččlõõžži 30 pei'vved
le'be nu'tt määnpââ'j tön mânia,
ko puõzzâlmpei'vvtie'gğ jäänmõsâi'gğ lij puuttâm.

Jös reäuggpââ'st'te'mesvuõtt õinn juätkkai
jiök-ga vuei't mä'cced tuõjju,
Kela le'be reäuggjeältõkstroittel ä'sštobddi se'lvte,
vuäitak-a pää'cced reäuggpââ'st'te'mesvuõttjeältõ'kķe.

Vue'sspuõzzâlmpei'vvtieä'ğğ

Vue'sspuõzzâlmpei'vvtieä'ğğ tuärjjad tuõjju mä'ccem.
Vuäitak vuäzzad vue'sspuõzzâlmpei'vvtie'ğğ,
jõs leäk reâuggam ouddâl puâccjummuž tiuddäiggsânji
da mäaccak puõzzâlmpluämast tuõjju vuõssân vue'ssäiggsânji.
Tuu tuâjjäi'ğğ âlgg kie'ppeed nu'tt peälla ääi'jab tuâjjäi'jest.

Kela mähss vue'ssäiggsaž reâuggmõõžž ääi'jest
vue'sspuõzzâlmpei'vvtie'ğğ,
kää'tt lij pie'll puõzzâlmpei'vvtie'ğğgest.

Vuäitak altteed vue'ssäi'ğğtuâj ääi'jmõsân te'l,
ko leäk leämmaž puõccjen 10 pei'vved.
Vue'sspuõzzâlmpei'vvtie'ğğ määu'set
jäänmõsân 120 arggpei'vved le'be nu'tt 5 määnpââ'j.

Oo33 vue'sspuõzzâlmpei'vvtie'ğğ
mââimõõžžâst 2 määnpââ'j kee'jjest tõi peei'vest,
koon rää'jest haa'lääk tõi vuäzzad.

Puõzzâlmpei'vvtieä'ğğ, säursmâttmõš avi jeältõk?

Jõs puõzzâlmad peštt kuu'kk,
vuäitak vuäzzad tuärjjõõžž säursmummsä.

Ko leäk vuäzzam puõzzâlmpei'vvtie'ğğ 60 arggpei'vved,
Kela see'lvat, vuäitci-a säursmâ'ttmest lee'd veä'kk
tuu reâuggpâstlvažvuõđ pue'rummšest.
Jõs leäk vuäzzam puõzzâlmpei'vvtie'ğğ 150 arggpei'vved
le'be miälggâd 6 määnpââ'j, vuäzzak Kelast kee'rj,
ko'st peäggtet reâuggpâstlvažvuõđ tuärjjummšest.

Jõs tu'st kollai, što taarbšak säursmâttmõõžž, maainast ää'šš
pirr dâhttrinad le'be vää'ld õhttvuõđ Kelaa'je.

Reâuggpââ'st'te'mesvuõtt- jeältõk

Puõzzâlmpei'vvtie'ğğ määu'set takainalla
jäänmõsân 300 arggpei'vved.

Jõs reâuggpââ'st'te'mesvuõtt,
kää'tt lij šõddâm puõzlmad le'be vââggad diõtt,
juätkkai jiõk-ga vuei't vuäzzad puõzzâlmpei'vvtie'ğğ,
vuäitak ooccâd reâuggpââ'st'te'mesvuõttjeältõõgg.
Tõi vuäi'tte mä'hssed reâuggjeältõkstrooi'tel,
Kela le'be kuhttu.

Kela mähss reâuggpââ'st'te'mesvuõttjeältõõgg,
jõs jiõk leäkku leämmaž reâuggjie'llmest le'be
jõs reâuggjeältõkstrooi'ttel mä'hssem jeältõk pääcc u'ccen.

Reâuggpââ'st'te'mesvuõttjeältõõgg vuäzzma vaikat

- måkam puõzzâlm le'be vââ'kk tu'st lij
- mõõn äkksaž leäk
- måkam tuâj leäk tuejjäm
- måkam škooutõs tu'st lij.

Jõs jiõk pââ'st mä'cced tuõjju jiõk-ga vuäzz jeältõõgg,
i'lmmtõõđ tuâjj- da jie'llemvue'kk-kontra
le'be TJ-kontra reâugte'mes reâuggooccjen.
I'lmmtõõđ mââimõõžžâst čuâvvai peei'v
puõzzâlmpei'vvtie'ğğ puuttmest.
Näai't vuäitak vuäzzad reâugte'mesvuõttäi'j pei'vvtie'ğğ,
ko vuârdak tu'mmstõõgg
reâuggpââ'st'te'mesvuõttjeältõõggstad.

Jõs leäk reâugte'mesvuõttkää'sn vuäzzlaž,
oo33 tiânâspei'vvtie'ğğ jiijjad reâugte'mesvuõttkää'snest.

Tuâjtiõrvâsvuõtthuâl

Tuâjju'vddi âlgg jä'rjsted puõzlmid cõggi tuâjtiõrvâsvuõtthuâl pukid tuâjjlaid. Tuâjjla tiõrvâsvuõttvue'jj da reâuggpâstlvažvuõđ seu'rrjet jeä'rbi mie'ldd tiõrvâsvuõtt-tä'rķstummšin. Täävtõssân lij tuâjjla reâuggpâstlvažvuõđ seillmõš.

Vuäžžak tää'rķab teäđ tuâjtiõrvâsvuõtthuâlad kääzzkõõzzin jiijjad tuâjju'vddjest. Tuâjju'vddi vuäitt ooccâd Kelast ko'rvvõõzz tuâjtiõrvâsvuõtthuâl koolain.

Põõrgâsnee'ķķ tuâjtiõrvâsvuõtthuâl

Privatt põõrgâsneķ vuäitt še jä'rjsted jiõccses tuâjtiõrvâsvuõtthuâl. Tõt lij kuuitâg jiõččvääldlaž.

Jõs põõrgâsnee'ķķest lie tuâjjla, son âlgg jä'rjsted tuâjtiõrvâsvuõtthuâl suu tuâjjlaid. Põõrgâsneķ vuäitt ooccâd Kelast ko'rvvõõzz tuâjtiõrvâsvuõtthuâl koolain.

Jõs päärnaž puâccai

Jõs päärnažad puâccai, vuäitak viikkâd suu tiõrvâsvuõttkõõskõ'sse le'be privatt dâhttra.

Kela ko'rvvad vue'zz privatt dâhttar määusain. Lââ'ssen Kela ko'rvvad vue'zz talkksi hââ'ddest. Tiõrvâsvuõttkõõskõõzz hâäidaid Kela ij ko'rvved.

Kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõtt

Jõs tuu vuâlla 10-ekksaz päärnaž puâccai kroota, vuäitak pää'cced meädda tuâjast hâiddad suu. Tõn kâäçcat kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõttân.

Kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõtt lij jäänmõsân 4 peei'v. Jäänaš tuâjju'vddi mä'hsse kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõd ääi'jest pää'lk.

Kela ij määu's tuärjjõõzz tän ääi'jest.

Spesiaalhäiddteä'ğğ

Jõs hâäidak puõcci le'be lää'mes vuâlla 16-ekksa päärna, vuäitak ooccâd Kelast spesiaalhäiddtie'ğğ.

Vuäitak vuäžžad spesiaalhäiddtie'ğğ, jõs jooudak lee'd meädda tuâjast

- päärna puõccipõrtthâäid diõtt
- päärna puõccipõrtthoiddu õhttnee dommhâäid diõtt
- päärna säursmâttmõõžž diõtt
- päärna škooul- le'be pei'vvhâiddkiççlõddmõõžž diõtt.

Spesiaalhäiddteä'ğğ lij seämma šoora ko puõžžâlmpei'vvteä'ğğ.

Tõn vuäžžma vaaike päärna âä'kk, puõžžâlm, hâiddpäi'kk da hâäid podd.

Ooccmõõžžâst âlgg lee'd mie'ldd dâhttar kee'rjtem D-tuõdštõs, ko'st vuâdtdtõõlât, mõõn diõtt taarbšak spesiaalhäiddtie'ğğ.

Oo33 spesiaalhäiddtie'ğğ 4 määnpââj se'st hâäid ä'lğğmest.

Tuärjjõs säursmâ'ttma

Säursmâttmõõžin pue'reet
reâuggpâstlvažvuõđ da toi'mmjempâstlvažvuõđ,
jõs tõk lie huänn'nam.

Kela jää'rjast säursmâttmõõžž
da tuärjjad pi'rggumšad säursmâttmõõžž ääi'j.
Kela lââ'ssen säursmâttmõõžž jä'rjste ouddmiärkkân
tiõrvâsvuõttkõõskõõžž da puõccipõõrt,
reâuggjeältõkstro'i'ttel da TJ-konttâr.

Vuäitak teâđstõõllâd dâhttrest le'be Kelast,
ķeän jä'rjstem säursmâttmõõžž vuäitak ooccâd.

Kela jä'rjstem säursmâttmõš lij

- ämmtallaš säursmâttmõš
- säursmõ'tti psykoterapia
- säursmâ'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštemkurs
- vä'žžlõs talkksallaš säursmâttmõš
- neuropsykologlaž säursmâttmõš.

Kaauak Kela jä'rjstem säursmâ'ttemkursid addrõõžžâst

www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku

Säursmâ'ttemkääžžkõõzzi puu't'tee'ji teâđ lie addrõõžžâst

www.kela.fi/palveluntuottajahaku

Ämmtallaš säursmâttmõš

Ämmtallaš säursmâttmõš lij jurddum tuâjjâkksaid,
kooi reâuggpâstlvažvuõđ le'be mätt'tõõttâmpâstlvažvuõđ
puõžžâlm lij huänn'nam le'be lij pue'tti ii'jji ääi'j
huänn'ne'mmen.

Säursmâttmõõžž täävtõssân lij oou'deed
tuâjast võõjjmõõžž le'be tuõjju mäccmõõžž.
Säursmâttmõš vuäitt še vie'kkted nuõr piâssâd tuõjju.
Vue'ssen ämmtallaš säursmâttmõõžž vuäitt vuäžžad
še veä'kkneävvaid.

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõš

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõš lij jurddum 16–29-ekksaid,
koin ij leäkku mätt'tõõttâmpäi'kk le'be tuâjjpäi'kk.
Vuäitak vuäžžad tõn še, jõs määtt lie kõskldõõvvâm
le'be vaar vue'lnn kõskldõõvvâd.

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõõžž vuäitt ooccâd
dâhttarciälkâlmtää.

Säursmõ'tti psykoterapia

Vuäitak ooccâd Kelast säursmâ'ttempykoterapia,
jõs tu'st lij dâhttar tuõttâm miõlltiõrvâsvuõđ heämmõs,
kää'tt vaigsmâtt mätt'tõõttmad le'be reâuggmad.

Oudldõs lij še, što leäk vuäžžam miõlltiõrvâsvuõđ
heämmõõžž diõtt hâaid uu'ccmõsân 3 määnpââ'j.

Lââ'ssen taarbšet psykiaatr ciälkâlm, ko'st vuâđdtõõlât,
mõõn diõtt taarbšak terapia.

Säursmâ'ttem- da šiöttlõõvvâmvalmštemkuurs

Kela jää'rst säursmâ'ttem- da šiöttlõõvvâmvalmštemkuursid päärnaid, nuõrid da vuõrâsoummid, koin lij puõzzâlm le'be vââ'kk.
Kuursin vuäžžak teäđ tuu puõzlmest, verddsõstuärj di tuärj aargâst pi'rğğummsa.

Sää'mkiõllsai säursmâ'ttemkuurs

Kela jää'rst säursmâ'ttemkuursid še sää'mkiõllsaid. Te'l kuurs ââ'net lääddas da tu'lkkëet taarb mie'ldd jee'res sää'mkiõlid.

Vä'žžlõs talkksallaš säursmâ'ttmõš

Vuäitak vuäžžad vä'žžlõs talkksallaš säursmâ'ttmõžž, jõs leäk vuâlla 65-ekksaž da tu'st lie miärkteei vaiggâdvuõđ puõzzâlm le'be vââ'jj diõtt pi'rğğeed aarg tääimain.
Vä'žžlõs talkksallaš säursmâ'ttmõš vuäitt lee'd ouddmiärkkân toi'mmjemterapia le'be fysioterapia.

Neuropsykolooglaž säursmâ'ttmõš

Neuropsykolooglaž säursmâ'ttmõš lij jurddum ouddmiärkkân oummid, koin lij ta'rkkëemvuõđ kuõskki heämmõs (ADHD) le'be ouddnummuž kuõskki heämmõs.

Mä'htt piâzzak säursmâ'ttma?

Vuäitak ooccâd säursmâ'ttma, jõs reâuggpâstlvažvuõttad le'be toi'mmjempâstlvažvuõttad lij huänn'nam.

Taarbšak takainalla še dâhttarciâlkâlm. Ceâklmest säärnat, mii puõzzâlm le'be vââ'kk tu'st lij da mõõn säu'rsmâ'ttmõžž dâhttar tõõzz siâzztâall.

Vä'žžlõs talkksallaš säursmâ'ttmõžž väaras taarbšak säursmâ'ttemplan, kää'tt lij rajjum õõlmâs tiõrvâsvuõttuâlast.

Ko leäk vuäžžam dâhttrest ciâlkâlm, vuäitak ooccâd säursmâ'ttmõžž Kelast.

Säursmâ'ttemteä'ğğ

Säursmâ'ttemteä'ğğ stään pi'rğğummsad säursmâ'ttem ääi'j.

Vuäitak vuäžžad säursmâ'ttemteä'ğğ te'l, ko vuässõõđak Kela, puõccipõört, tiõrvâsvuõttkõõskõõzz, tuâjitiõrvâsvuõttuâlm le'be sosiaalkääzzkõõzzi jä'rjstem säursmâ'ttma.

Säursmâ'ttemteä'ğğ meä'rtââvv ee'kkpuättji mie'ldd, seämmanalla ko puõzzâlmpei'vvteä'ğğ.

Säursmâ'ttemteä'ğğest määu'set piid.

Jõs reâuggpeivvad vuä'neet säursmâ'ttma vuässõõttmõõžž diõtt, vuäitak vuäžžad vue'ss-säursmâ'ttemteä'ğğ.

Nuõr säursmâ'ttemteä'ğğ

Nuõr säursmâ'ttemteä'ğğ määu'set mätt'tõõttâm le'be jee'res reâuggjie'llma põrggi säursmâ'ttem ääi'jest.

Vuäitak vuäžžad nuõr säursmâ'ttemteä'ğğ, jõs leäk 16–19-ekksaž da puõzzâlm le'be vââ'kk hue'nad reâuggpâstlvažvuõđad le'be mätt'tõõttâmpâstlvažvuõđad.

Lää'mestuärjjõõzz

Jõs tu'st le'be tuu päarnast lij vââ'kk le'be puõzzâlm, kää'tt peštt kuu'kk da kää'tt vaiggsmaßt aarg, vuaitak vuäzzad lää'mestuärjjõõzz.

Kela ärvvtâall tuu vuõiggâdвуõđ tuärjjõ'sse tõn vuâđald, mõõn jiânai vââ'kk le'be puõzzâlm vaikat tuu a'rgge. Lää'mestuärjjõõzzâst lie koumm tää'zz.

Lää'mestuärjjõs päärñe

Vualla 16-ekksaž vuäitt vuäzzad tuärjjõõzz, jõs son lij lää'mes le'be jõs

- su'st lij dâhttar tuõttâm vââ'kk le'be ku'kesäiggsaž puõzzâlm
- suu hâiddmõš lij jäänab kai'bbjeei da kuârmtēi ko päärna, kēä'st ij leäkku vââ'kk le'be puõzzâlm
- vââ'kk le'be puõzzâlm peštt uu'ccmõsân 6 määnpââ'j.

Vuâđdlää'mestuärjjõs lij nu'tt 93 eu'rred määnpââ'jest.

Pââ'juum tuärjjõs lij nu'tt 218 eu'rred määnpââ'jest.

Ââ'lmõs tuärjjõs lij nu'tt 423 eu'rred määnpââ'jest.

Lää'mestuärjjõs vuõrâsoomže

Pâ'jjel 16-ekksi'žžen vuaitak vuäzzad lää'mestuärjjõõzz, jõs

- tu'st lij dâhttar tuõttâm vââ'kk le'be ku'kesäiggsaž puõzzâlm
- pâstlvažvuõttad pi'rggeed aargâst da ââ'nned huõl jijstad lij huänn'nam uu'ccmõsân ee'jj ääi'j
- vââ'kk le'be puõzzâlm šõõddat tu'nne hääit le'be taarbšak tõn diõtt vie'kk le'be vuä'pstummuž.

Vuâđdlää'mestuärjjõs lij nu'tt 93 eu'rred määnpââ'jest.

Pââ'juum tuärjjõs lij nu'tt 218 eu'rred määnpââ'jest.

Ââ'lmõs tuärjjõs lij nu'tt 423 eu'rred määnpââ'jest.

Jeältõõgg vuäzzai hâidduärjjõs

Jeältõkne'kken vuaitak vuäzzad hâidduärjjõõzz, jõs

- leäk tiuddpeivvsânji jeältõõggâst
- tu'st lij dâhttar tuõttâm vââ'kk le'be ku'kesäiggsaž puõzzâlm
- pâstlvažvuõttad pi'rggeed aargâst da ââ'nned huõl jijstad lij huänn'nam uu'ccmõsân ee'jj ääi'j
- taarbšak vââ'jj le'be puõzzâlm diõtt vie'kk le'be vuä'pstummuž.

Vuâđdhâidduärjjõs lij nu'tt 71 eu'rred määnpââ'jest.

Pââ'juum tuärjjõs lij nu'tt 156 eu'rred määnpââ'jest.

Ââ'lmõs tuärjjõs lij nu'tt 329 eu'rred määnpââ'jest.

Veteraanlââ'ss lij nu'tt 108 eu'rred määnpââ'jest.

Lââ'ssteâđ lää'mestuärjjõõzzi pirr lie addrõõzzâst

www.kela.fi/vammaistuet

Lää'mes oummui tu'lkkēemkääzzkõs

Jõs taarbšak tu'lkkummuž koollvââ'jj, kooll-vuäinnvââ'jj le'be sârnnamvââ'jj diõtt, vuaitak vuäzzad Kela pääi'k tuulkid aarg vuõ'jjid.

Tu'st fe'rttai vuõššân ooccâd

vuõiggâdвуõđ tu'lkkēemkääzzkõ'sse.

Tõn mângŋa vuaitak jiõčč ti'll'jed Kelast tuulk

ouddmiârkkân mätt'tõõttma, reäuggjie'llma

le'be staarjõõzzid.

Lââ'ssteâđ tu'lkkēemkääzzkõõzz pirr lie addrõõzzâst

www.kela.fi/vammaisten-tulkkauspalvelu

Ooccâm da mä'hssem

Jäänmös vue'ss tuärjjözzin lie ooccâmnalla nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Tää'rkest ooccmõõžžâst,
mõök meâlddõõzz tõ'st â'lğge lee'd.
Meâlddõõzzid še vuäitt tääimted nee'ttest.

Vuäitak ooccâd tuärjjözz še lomaakkin,
koon vuäžžak Kela konttrest da ne'ttseeidain:

www.kela.fi/lomakkeet

Jõs oozzak tuärjjözz lomaakkin,
vuõlttâd tön pää'st mie'ldd Kelaa'je.

Kela pää'staddrõs lij

Kela
PL 10
00056 KELA

Vuäitak häiddad miâlggâd puk Kela-aa'sšääd te'lfoonâst še.

Ko Kela lij kiõtt'tõõllâm ooccmõõžžad,
vuäžžak tu'mmstõõgg domoi.
Tu'mmstõõggâst muštlet tuärjjözz meä'r,
vuâd da mä'hssempeeiv.
Vuäžžak tu'mmstõõgg te'l še,
jõs tu'nne ij leäkku miõttum tuärjjõs.

Kela mähss tuärjjözzid tuu bankktili õõl.

I'Immet, jös vuâkkad mottai

Jös jie'llmad mottai,
töt vuäitt vaakted tuu Kelast vuäžžam tuärjjöözid.
Muuttâs vuäitt kuõskkâd ouddmiârkkân jälstummuž,
puättjid, reâuggmõõžž le'be piârri.

Muu'št i'Immed muttsin Kelaa'je.
Vuäitak tuejjeed tön nee'ttest, te'lfoonâst le'be konttrest.

Tuu vasttõõzzâst lij vue'zzstad ainsmâ'tted,
što Kelast lie vuõigg teäđ ââ'nnmest.
Te'l tuärjjööz määu'set tu'nne vuõigg šooržen.

Jös tu'mmstõõggâst lij vâä'kk

Jös Kela tu'mmstõk lij tuu miõlâst vââgglaž,
vuäitak ooccâd tu'mmstõ'kke muttâz.

Vuäžžak tu'mmstõk-kee'rij mie'ldd vuä'ppöözid tõ'st,
mä'htt muttâz oožžât.

Jös tu'st lie kõõčmõõžž, vâä'ld vuõššân õhttvuõđ Kelaa'je.

Kela ä'sšeemkääzzkõõzzâst nee'ttest vuäitak

- ooccâd tuärjjöözid
- vuõltteed meâlddõözid
- tä'rkksted ooccmõõžžad vue'jj
- vuõltteed saaggid
- i'Immed muttsin
- looppted tuärjjööz.

Näai't Kela kääzzkâstt

Nee'ttest

Loogg Kela tuärjjöözzi pIRR
nuõrttsää'mkiõ'lle:

www.kela.fi/nuorttsaamkiolle

Kõõjj vuä'ppööz:

www.kela.fi/kysy-kelasta

La'skked tuärjjööz meä'r:

www.kela.fi/laskurit

Ä'sšed nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Ne'ttkääzzkõ'sse fe'rttai
kee'rjtõõtâd.

Taarbšak baŋkktiõttid
le'be mobiilstaanõõgg.

Konttrest

Tää'rkked konttri adrõõzzid da
äävaiäärramaai'jid nee'ttest:

www.kela.fi/konttrest

Taarbšak-a tuulk?

Loogg lââ'zz tu'lkkummuž pIRR:

www.kela.fi/taarbšak-a-tuulk

Sää'mkiõ'llsa kääzzkõõzz:

www.kela.fi/saame

Te'lfoonast

Äavai aargi 9–16.

Jeältõõgg020 692 202

Jälstummuš020 692 210

Meeraikõskksa vue'jj

(aargi 10–15).....020 634 0200

Mätt'tõõttmõš

da prizoov.....020 692 209

Pe'rrjummuš.....020 634 4940

Pi'rggeemtuärjjõs020 692 207

Puärrazvuõtt.....020 692 206

Puõccmõš da koort.....020 692 204

Reaugte'mesvuõtt.....020 692 210

Säursmättmõš da

lää'mestuärjjõõzz.....020 692 205

Va'rre ääi'j

Vuäitak va'rried ääi'j

te'lfoonâst le'be nee'ttest:

www.kela.fi/varaa-aika

le'be vuõlttee'l

õhttvuõttvä'lddemraukkmõõžž

adrõ'sse:

saame@kela.fi

Ääi'jva'rrjummuš nee'ttest

ođsmâäv.

Oođummuž mâŋŋa tu'st fe'rttai

tobddeed, ko haa'lääk va'rried ääi'j.

Taarbšak tobddummuš

ne'ttbaŋkktiõttid le'be

mobiilstaanõõgg.

Kela nuorttsää'mkiõ'lle

Nuorttsää'mkiõllsa ne'ttseid:

www.kela.fi/nuorttsaamkiolle

Sää'mkiõllsa brosyyr:

Jeältõõgg da jee'res jeältõkvuäžžai tuärjõõzz

Mätt'tõõdi da prizoovnee'kk tuärjõõzz

Pi'rggēemtuärjõs

■ Puõccmõš da säursmättmõš

Pä'rnnpiârri

Reâuhte'mesvuõtt

Siirdcõõttâm Lää'ddjânma le'be Lää'ddjânmemest
ålggjânmid

Takai jälstemtuärjõs

Sää'mkiõllsaž brosyryid vuäitt pri'nttjed
nee'ttest addrõõzzâst:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet